

[Indenrigs- og boligministeren.]

varig ordning af apotekerafgifterne, men disse regler vil det ikke være muligt at bringe i anvendelse på afgifterne, der skal svares i indeværende kalenderår, selvom apotekerlovsforslaget bliver færdigbehandlet i indeværende samling.

Jeg har derfor fundet det nødvendigt at foreslå den midlertidige ordning forlænget endnu et år.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om forlængelse af midlertidig lov nr. 119 af 23. marts 1948 om ændringer i kapitel VI i lov nr. 107 af 31. marts 1932 om apotekervæsenet. (Pensioner til apotekere og apoteksmedhjælpere samt deres enker)*.

Ved loven af 23. marts 1948 blev der foretaget en regulering af de i apotekerlovens kapitel VI omhandlede pensioner til apotekere og apoteksmedhjælpere samt deres enker.

Loven tog imidlertid alene sigte på en midlertidig ordning af pensionsforholdene, og dens gyldighed blev begrænset til udgangen af marts måned 1950. En varig ændring af apotekerlovens pensionsregler fandt man det ikke rimeligt at foretage, før apotekerkommissionen havde færdigbehandlet spørgsmålet om, hvorledes apotekernes og apoteksmedhjælpernes pensionsforhold burde ordnes i forbindelse med den fremtidige ordning af apotekervæsenet i en ny apotekerlov.

Under hensyn til at apotekerkommissionen ikke nåede at afslutte sit arbejde inden udgangen af marts måned 1950, blev den midlertidige lov forlænget til udgangen af marts måned 1952, og den er senere blevet forlænget eet år ad gangen til udgangen af marts måned 1954.

Selvom det af mig i november måned sidste år fremsatte forslag til lov om apotekervæsenet bliver færdigbehandlet i det høje ting i indeværende samling, vil det ikke være teknisk muligt at gennemføre de i lovforslaget indeholdte pensionsregler med virkning fra 1. april. Jeg har derfor fundet det nødvendigt at foreslå den midlertidige pensionsordning forlænget, således at en

eventuel nyordning gennemføres samtidig med den foreslåede nyordning af apotekervæsenet i det hele.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Forsvarsministeren (Rasmus Hansen): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i militær straffelov* (lov nr. 114 af 7. maj 1917), *forslag til lov om ændringer i militær retsplejelov* (lov nr. 542 af 4. oktober 1919 om retsplejen ved hæren og søværnet med senere ændringer) samt *forslag til lov om talsmænd og klageadgang for menige af det militære personel*.

Forslagene bygger på et omfattende og grundigt arbejde i et udvalg, de militære ministerier nedsatte i september 1949. Baggrunden for dette udvalgs nedsættelse var — som det sikkert vil være medlemmerne af det høje ting bekendt — en betænkning vedrørende de værnepligtiges forhold, afgivet samme år af den af arbejds- og socialministeriet nedsatte ungdomskommission. De i ungdomskommissionens betænkning indeholdte forslag blev — tillige med en række andre spørgsmål — behandlet i det nævnte udvalg, som i december 1952 afgav sin betænkning.

Jeg skal ganske kort omtale de vigtigste bestemmelser i de fremsatte lovforslag, idet jeg for en stor dels vedkommende kan henholde mig til det, der er anført i betænkningen, som er omdelt til de ærede medlemmer, samt til bemærkningerne til lovforslagene og de bilag, der ledsager dem. Om disse sidste skal bemærkes, at der som bilag til hvert enkelt lovforslag findes optaget de vejledende bestemmelser, som forsvarsministeriet påtænker at udsende til afdelinger m. v. vedrørende de nye regler, såsnart de er vedtaget.

Den vigtigste ændring i militær straffelov vedrører strafarterne. Der er stillet forslag om, at såvel streng som skærpet arrest skal ophæves, hvorefter de tilbageværende militære arreststraffe vil være kvarterarrest og vagtarrest, hvoraf kun sidstnævnte er en cellestraf. Som en konsekvens af afskaffelsen af de 2 strengeste arreststraffe foreslås det, at kvarterarresten fremtidig skal kunne ikendes i indtil 60 dage, medens maksimum

[Forsvarsministeren.]

efter de nugældende regler er 30 dage. En tilsvarende ændring er foreslået for vagt-arrestens vedkommende, der yderligere foreslås skærpet derved, at afsoneren har pligt til efter ordre at udføre passende arbejde, men ikke krav på beskæftigelse. Endvidere foreslås læsning i modsætning til tidligere kun tilladt i begrænset omfang.

Forslaget om ophævelse af strafarterne streng arrest og skærpet arrest afføder en række forslag til ændringer i den militære straffelovs specielle del, hvorom der henvises til forslaget og betænkningen.

Om ændringsforslagene til militær retsplejelov gælder det, at de for de flestes vedkommende er en følge af ændringer foretaget i den borgerlige retsplejelov og iøvrigt af væsentlig teknisk karakter. Jeg vil dog gøre et par bemærkninger om ændringsforslaget til militær retsplejelovs § 23, fordi det af dette forslag kunne se ud, som om beskikkelse af forsvarer skulle finde sted i mindre omfang ved militære straffesager end ved civile straffesager. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Formålet har alene været at gennemføre, at forsvarer ikke — som nu — skal beskikkes i videre omfang end indenfor den civile strafferetspleje.

Forslaget til lov om talsmænd og klageadgang for det menige personel har til hensigt at skabe den bedst mulige klarhed og fasthed indenfor et vigtigt område af de værnepligtiges retsstilling. Forslaget er en nydannelse indenfor forsvaret, men bygger dog på mange punkter på allerede gældende tjenestebestemmelser samt på retsplejeudvalgets forslag i denne henseende.

Udover at henvide til forslaget og dets bemærkninger skal jeg af væsentlige ting i forslaget pege på, at der i forslagets § 1 — om talsmændenes beføjelser — ikke foreslås nogen begrænsning af talsmændenes kompetence, således at talsmændene herefter — i modsætning til i øjeblikket — også vil kunne fremføre henvendelser og besvælinger vedrørende kommandomæssige forhold. Den nuværende begrænsning foreslås ikke ophævet; fordi man regner med, at talsmændene skulle have særlig forstand på de såkaldte kommandomæssige spørgsmål, men fordi grænsen mellem spørgsmål af kommandomæssig og ikke-kommandomæssig art i praksis har vist sig næsten umulig at drage.

Indenfor forslaget regler om klager er der tale om to meget vigtige ændringer. For det første foreslås reglen om, at den, der ønsker at klage, skal meddele det til den, han vil klage over, ophævet, og for det andet foreslås det, at klager fremtidig skal fremføres ikke — som nu — for den nærmest foresatte chef, men for regimentschefen eller dertil svarende chef.

Endelig må jeg også fremhæve forslaget om nedsættelse af et særligt klageudvalg, hvortil de værnepligtige, der er utilfredse med den af vedkommende chef truffene afgørelse i en klagesag, kan klage direkte. Ved disse forslag tænkes hele klagespørgsmålet løftet ud af det niveau, hvor de værnepligtige sædvanlig færdes, og som de har den daglige kontakt med, således at der skulle skabes sikkerhed for, at ingen behøver at nære angst for at indgive en berettiget klage eller blive udsat for pres i retning af at opgive fremsættelsen af en sådan klage. Der vil desuden blive givet de værnepligtige og talsmændene mulighed for juridisk vejledning, når de vil klage.

Jeg indledte med at sige, at et grundigt udvalgsarbejde er gået forud for disse lovforslag, og kan hertil føje, at betænkningen og de deri indeholdte forslag naturligvis også har været gennemgået nøje i ministeriet. I forbindelse med denne gennemgang har man været opmærksom på, hvorvidt selve den militære retsplejeordning — herunder navnlig påtalemyndighedens organisation — burde ændres. Efter den gældende lovgivning er det således, at det er de militære rettergangschefer, der har påtalemyndigheden og træffer den endelige beslutning om tiltalen og dennes omfang. Der er ikke i den militære retsplejelov givet forsvarsministeren nogen mulighed for at pålægge en rettergangschef at undlade at rejse tiltale.

Ved den bestående ordning er der derfor basis for uensartede afgørelser i tiltale-spørgsmålet ved ensartede forseelser. Denne ordning er blevet betegnet som unaturlig og uheldig og den har ved forskellige lejligheder i forbindelse med konkrete sager været udsat for kritik. Jeg skal her blot nævne forløbet af mytterisagerne sidste forår, hvor rettergangschefernes afvigende vurderinger af det passerede højst uheldigt førte til forskellige afgørelser for de implicerede værnepligtige. Der har derfor i ministeriet været

[Forsvarsministeren.]

arbejdet med forslag om en omlægning af påtalemyndigheden i de militære straffesager, og således at der i det hele taget for den militære retsplejes vedkommende indførtes en ordning svarende til den, der gælder indenfor den civile strafferetspleje.

Ændringer i denne retning er imidlertid af så principiel og vidtrækkende karakter, at jeg har anset det for rigtigst at nedsætte et udvalg til overvejelse af spørgsmålene. Dette udvalg har endvidere fået til opgave at fremsætte forslag til løsning af spørgsmålene om de værnepligtiges friheder. Disse sidste spørgsmål er ganske vist berørt i retsplejeudvalgets betænkning, men noget egentligt forslag er der ikke stillet, og da også disse forhold er af stor betydning for de værnepligtiges retsstilling og iøvrigt hænger nært sammen med de disciplinære forhold, har jeg anset det for rigtigt, forinden der tages endelig stilling til problemerne, at lade dem undersøge i det nye udvalg.

Udvalget har — som det tidligere udvalg — generalauditøren som formand, og i udvalget er de juridiske sagkyndige fra det tidligere udvalg indtrådt, nemlig præsidenten for Vestre Landsret, en højesteretsdommer, en landsdommer samt en landsrets-sagfører. Endvidere er cheferne for de tre værnskommandoer samt en kontorchef fra forsvarsministeriet og en ekspeditionssekretær fra justitsministeriet indtrådt i det nævnte udvalg.

Under hensyn til at der således kan ventes forslag om nye ændringer i den militære retsplejelov, når det nedsatte udvalg har afsluttet sit arbejde, har det været overvejet at foreslå den nu gældende retsplejelov tidsbegrænset, men af hensyn til udvalgets arbejde har forsvarsministeriet dog ikke anset dette for rigtigt. Forhåbentlig vil udvalgets arbejde dog kunne afsluttes indenfor en kortere tid.

Jeg skal hermed tillade mig at anbefale de omtalte lovforslag til en hurtig og villig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om forlængelse af midlertidige ændringer i forbrugsafgiftslove, forslag til lov

om forlængelse af lov om forskellige forbrugsafgifter, forslag til lov om forlængelse af lov om omsætningsafgift af forskellige varer og forslag til lov om en tillægsafgift af visse motorkøretøjer m. v. for finansåret 1954—55.

Valgt blev: Poul Hansen (Kalundborg), Einer-Jensen, Holger Eriksen, Kai Jensen, Hans Knudsen, M. Larsen, Lindberg, Viola Nørlov, Himmelstrup, Erik Eriksen, Thorkil Kristensen, Edvard Sørensen, Øllgaard, Stæhr Johansen, Aksel Møller, Tesdorpf og Aage Fogh.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om ændringer i loven om den fælleskommunale udligningsfond. (Vedrørende tilskud til skoleudgifter m. v.).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3875).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 134 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om udlån til visse rederivirksomheder.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3875).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 131 stemmer mod 6; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.